

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра країнознавства та туризм

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
з навчальної роботи
Володимир ПАСЬКО
« 22 » 12 20 22 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

для студентів

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

10 Природничі науки
106 Географія
магістр
Політична географія та геополітика
обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	12
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	диференційований залік

Викладач: **Стафійчук Валентин Іванович**, кандидат географічних наук, доцент кафедри
країнознавства та туризму

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2022

Розробник: **Стафійчук Валентин Іванович**, кандидат географічних наук, доцент кафедри
країнознавства та туризму

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри країнознавства та туризму

 проф. Ольга Любіцева
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 19 від « 14 » 06 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол від « 22 » 12 2022 року № 10

Голова науково-методичної комісії

(підпис)

Наталія Корогода
(прізвище та ініціали)

« 22 » 12 2022 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – передбачає поглиблення попередньо отриманих теоретичних знань навичками науково-дослідної роботи та їх практичним застосуванням у залежності від місця проходження, а також набуття практичних навичок для прийняття самостійних аналітичних та управлінських рішень у сфері політичної географії та геополітики і професійного розв’язання складних задач та прикладних проблем у майбутній професійній діяльності.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знання основ політичної географії та геополітики, а також успішне опанування дисциплін фахової підготовки «Теорія політичної географії та геополітики» і «Геоглобалістика».
2. Навички пошуку, систематизації і обробки географічної інформації різного спрямування, у першу чергу, політико-географічного та геополітичного змісту.
3. Володіти методами суспільної географії, країнознавства, політичної географії і міжнародних досліджень та сучасними комп’ютерними технологіями на рівні вирішення спеціалізованих завдань.

3. Анотація навчальної практики: Під час перебування на виробничій практиці студенти повинні максимально використати можливість закріплення теоретичних знань та отримання навичок науково-дослідної і практичної роботи. Набуття цих навичок передбачає, що виробнича практика надає можливість закріпити відповідні знання безпосередньо в установі, що дотична до сфери майбутньої професійної діяльності, а також у процесі збору і обробки матеріалів із зазначеної проблематики і написанні відповідної наукової праці. Виробнича практика передбачає глибоке оволодіння студентом знаннями про структуру, сферу діяльності, роль і завдання відповідної установи. Кожен студент отримує індивідуальні завдання, які повинні вчасно, та якісно виконати і оформити відповідно до висунутих вимог.

4. Завдання (навчальні цілі) – закріплення на практиці навичок науково-дослідної та практичної роботи і методики політико-географічних досліджень; отримання практичних навичок роботи в сфері державного управління, політичних та громадських організацій, міжнародних та науково-дослідних установ, консалтингових фірм тощо (у залежності від місця проходження практики); збір та систематизація геополітичної і політико-географічної інформації із зазначеної тематики, а також супутньої їй інформації, яка необхідна для розуміння процесів, що відбуваються в країні, регіоні, світі в цілому; підготовка наукової статті або виступу на науковій конференції по досліджуваній проблематиці та (по можливості) формування аналітико-емпіричної бази майбутньої дипломної роботи. Під час проходження виробничої практики відповідно до тематичного плану відбувається втілення інтегральної компетентності та формування у здобувачів наступних загальних і фахових компетентностей:

ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

ЗК 3. Здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми;

ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення;

ЗК 5. Здатність працювати в команді;

СК 1. Здатність до використання законів, теорій, концепцій і парадигм сучасної географії, історії розвитку географічних досліджень та ідей для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації;

СК 2. Здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку і планування територій для розроблення пропозицій з оптимізації природокористування та забезпечення сталого розвитку регіонів;

СК 3. Здатність використовувати спеціальні географічні методи й підходи, геоінформаційні технології для розв'язання конкретних науково-прикладних проблем у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку;

СК 6. Здатність застосовувати у професійній діяльності теоретичні знання і практичні навички системного аналізу і синтезу, географічного моделювання та прогнозування;

СК 7. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні проблем природокористування, геопланування, міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та екологічні наслідки управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку;

СК 8. Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументацій до фахівців і нефахівців.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	структуру і сферу діяльності установи, де проходить практика; свої функціональні обов'язки і техніку безпеки в установі (на підприємстві)	самостійне навчання та співбесіда з викладачем і керівником практики	усне опитування, самоконтроль, диференційований залік	5%
1.2	основи наукових досліджень та наукової роботи; вимоги до написання наукових звітів та робіт	самостійне навчання та співбесіда з викладачем і керівником практики		5%
2.1	знаходити необхідну для роботи політико-географічну та геополітичну інформацію з різних джерел, систематизувати її і формувати необхідні інформаційні бази даних відповідно до цілей роботи/дослідження	практична діяльність та контроль керівника практики		10%
2.2	аналізувати статистичні дані, різноманітні звіти, рейтинги та індекси міжнародних організацій, державних органів влади, науково-дослідних та освітніх установ, громадських організацій і політичних партій	практична діяльність та контроль керівника практики		10%
2.3	використовувати на практиці методи політико-географічного, геополітичного дослідження та міждисциплінарні підходи	практична діяльність та контроль керівника практики		10%
2.4	моніторити та аналізувати розрізнений матеріал країнознавчого, політико-географічного, геополітичного або міжнародного спрямування	практична діяльність та контроль керівника практики		10%
2.5	виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, представляти опрацьований матеріал у вигляді звіту та наукової статті або виступу на науковій конференції	практична діяльність та контроль керівника практики		звіт, наукова стаття (тези)

3.1	здатність ефективно комунікувати на професійному та соціальному рівнях, працюючи в команді та спілкуючись з представниками міжнародних, державних або громадських установ і організацій у процесі проходження виробничої практики; виконувати доручення керівників практики	практична діяльність та контроль керівника практики	поточний контроль, самоконтроль	10%
4.1	прийняття самостійних рішень у виробничих умовах та розуміння власної відповідальності за них	практична діяльність та контроль керівника практики	поточний контроль, самоконтроль	5%
4.2.	здатність працювати як індивідуально, так і в колективі	практична діяльність та контроль керівника практики	поточний контроль, самоконтроль	5%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін, які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання дисципліни (код)										
	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	4.1	4.2
Програмні результати навчання (назва)										
1. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження територіально-політичних систем на різних рівнях просторової організації (ПР01)	+	+		+		+				
2. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати вміння працювати в команді (ПР02)								+		+
3. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку ухвалених рішень (ПР05)							+		+	
4. Застосовувати геоінформаційні технології, створювати та досліджувати моделі політико-географічних проявів розвитку геосистем, визначати можливості та межі їх застосування (ПР10)			+		+					
5. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень (ПР12)				+	+		+		+	

7. Схема формування оцінки. Рівень досягнення всіх запланованих результатів виробничої практики визначається за результатами відгуків керівників практики від кафедри та від підприємства, подачі необхідної документації та захисту практики.

Питома вага результатів проходження виробничої практики у підсумковій оцінці за умови їх опанування на належному рівні така:

- результати навчання – **1 (знання)** – до 10%;
- результати навчання – **2 (вміння)** – до 70%;
- результати навчання – **3 (комунікація)** – до 10%;
- результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** – до 10%

7.1 Форми оцінювання студентів: Контроль знань здійснюється у формі диференційовано заліку за результатами проходження і захисту виробничої практики.

Організація оцінювання: Контроль знань студентів здійснюється а) шляхом моніторингу виконання ними функціональних обов'язків під час проходження практики б) через підготовку звітної документації та її захист. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Форма звітності студента про

проходження практики – заповнений щоденник практики. Щоденник затвердженої форми подається на рецензування науковому керівникові практики від кафедри. Обов'язковими елементами щоденника є звіт студента та характеристика керівника практики від підприємства. Студентом також подаються наукова стаття або тези наукової конференції, підготовлені за матеріалами практики.

Оцінювання за формами контролю.

Вид контролю	Мінімум – 60 балів	Максимум – 100 балів
Виробнича характеристика, загальна оцінка керівника практики від підприємства	30	50
Виконання індивідуального завдання (підготовка наукової статті або тез)	18	30
Поточний контроль, рівень підготовки і захисту щоденника практики	12	20

Впродовж практики проводяться консультації та поточна перевірка роботи студента. Набуття студентами знань та навичок також оцінюється під час перевірки кінцевого звіту.

Звіт із практики захищають студенти в комісії, призначеній завідувачем кафедри, у складі керівників практикою від кафедри. Оцінка за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості і залікової книжки студента за підписами членів комісії.

Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно. Студент, який вдруге отримав негативну оцінку з практики, відраховується з Університету. Підсумки проведення виробничої практики обговорюються на засіданні кафедри, а загальні підсумки практики підводяться на засіданні Вченої ради факультету.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі диференційованого заліку, на якому студенти захищають звіти і представляють наукові статті (тези).

Загалом формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію наказом ректора № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

7.2. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

СТРУКТУРА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

План-графік проходження виробничої практики
з відривом від теоретичного навчання (рекомендація)

Напрями роботи	Кількість годин
1. Ознайомлення з метою, завданнями практики; структурою установи або організації, її завданнями і сферою діяльності та власними функціональними обов'язками під час практики.	24
2. Виконання функціональних обов'язків та безпосередніх доручень, які стосуються мети і завдань практики, керівників практики від університету та установи/організації (за затвердженим графіком). Збір даних.	280
3. Систематизація зібраних матеріалів та написання наукової статті (тез) на основі даних, отриманих під час проходження практики.	40
4. Оформлення звітної документації.	14
5. Здача звітної документації	2
ВСЬОГО	360

Загальний обсяг **360 год.**

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Географічний факультет
Кафедра країнознавства і туризму

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

Студента _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультету _____

Курс _____ група _____

Спеціалізація _____

(номер, назва)

РОЗПОРЯДЖЕННЯ НА ПРАКТИКУ

Студент _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Направляється на _____
(вид практики)

В місто _____ на _____

(назва установи/ підприємства)

Термін практики: з _____ по _____ 20__ р.

Керівник практики від вузу _____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Печатка вузу Завідувач кафедри _____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики від установи/підприємства _____

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на практику « _____ » _____ 20__ р.

Печатка установи/підприємства _____
(посада, підпис, прізвище, ініціали відповідальної особи)

Вибув з практики « _____ » _____ 20__ р.

Печатка установи/ підприємства _____
(посада, підпис, прізвище, ініціали відповідальної особи)

1. Основні положення практики

1.1. Студент до відбуття на практику повинен дістати інструктаж керівника практики і

- оформити щоденник (посвідчення про відрядження);
- отримати індивідуальне завдання з виробничої практики;
- два примірники календарного графіка проходження практики (один – для студента, другий – для керівника практики від установи/підприємства);
- направлення на практику (типовий договір);
- направлення на поселення у гуртожиток (у разі потреби).

1.2. Студент, прибувши на практику, повинен подати керівникові від установи/підприємства щоденник, пройти інструктаж з техніки безпеки й пожежної профілактики, ознайомитися з робочим місцем, правилами експлуатації устаткування та уточнити план проходження практики.

1.3. Під час проходження практики студент зобов'язаний суворо дотримуватися правил внутрішнього розпорядку установи/підприємства.

1.4. Звіт про практику студент складає відповідно до календарного графіка проходження практики й додаткових вказівок керівників практики від вузу й від установи/підприємства.

1.5. Виробнича практика студента оцінюється за стобальною системою й враховується при призначенні стипендії нарівні з іншими дисциплінами навчального плану.

1.6. Студент, що не виконав вимог практики й дістав негативний відгук про роботу або незадовільну оцінку під час захисту звіту, направляється на практику повторно.

6. Правила ведення й оформлення щоденника

- 6.1. Щоденник – основний документ студента під час проходження практики.
- 6.2. Коли студент проходить практику за межами міста, у якому знаходиться вуз, щоденник для нього є також посвідченням про відрядження, що підтверджує тривалість перебування студента на практиці.
- 6.3. Під час практики студент щодня повинен коротко записувати в щоденник усе, що він зробив за день для виконання календарного графіка проходження практики. Тут же в загальній послідовності студент відображає й діяльність з практики. Докладні записи веде у робочих зошитах, які є продовженням щоденника.
- 6.4. Щонайменше раз на тиждень студент зобов'язаний подавати щоденник на перегляд керівникам практики, які перевіряють щоденник, дають письмові зауваження, додаткові завдання й засвідчують підписом записи, що їх зробив студент.
- 6.5. Після закінчення практики щоденник разом із звітом має бути переглянутий керівниками практики, які складають відгуки й підписують його.
- 6.6. Оформлений щоденник разом із звітом студент повинен здати на кафедру.
- Без заповненого щоденника практика не зараховується.
-

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1XBImhkgurCJAsH_A5Z6PiO7ygVwMYezV/view
2. Етичний кодекс університетської спільноти Київського національного університету імені Тараса Шевченка. URL: <http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/ethical-code/Ethical-code-of-the-university-community.pdf>
3. Знаки УДК. URL: http://drnmc.inet.ua/files/site0/upload/news/2018/01/Znaki_UDK.pdf
4. Кіптенко В.К., Стафійчук В.І. Програма виробничої практики студентів 1 курсу науково-освітньої програми «Політична географія та геополітика» напряму підготовки 106 «Географія», освітній рівень «Магістр». Київ, 2020. 43 с.
5. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : метод. рек. / автори-укладачі: Боженко О. та ін. Київ : УБА, 2016. 117 с.
6. Побудова та властивості УДК. Державна наукова установа «Книжкова Палата України імені Івана Федорова». URL: http://www.ukrbook.net/UDC/UDC_pobudowa.html
7. Положення про проведення практики студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка, затвердженого Розпорядженням ректора №16 від 23.03.2007 р.